

33. Szentháromság utáni harmadik vasárnap.A KISEBBIK FIÚ.

Lukács 15,11-20

Lukács 15,11-32

A tékozló fiú példázatáról azt mondta egy író, hogy építeni kellene egyolyan templomot, amelyben semmi más nem hangzik, csak állandóan ezt a példázatot olvasnák fel a látogatóknak. Kétségtelen, hogy a Szentírás egyik legmegragadóbb szépségű történetét mondja el benne Jézus Krisztus. A teológusok azt mondják róla, hogy "ez az evangélium az evangéliumban."

Isten őrizzen meg bennünket azonban attól, hogy ebben a példázatban az un. irodalmi szépséget, a regényes romantikát keressük. Inkább Isten Lelke segédelmével inkább "a megmerevedő egyház és a szekuláris világ; az egyházon belül az öngaz kegyesek és a "szabálytalanul" megtérők viszonyának égető és szüntelenül megismétlődő kérdéseire", s közben saját személyes hitéletünk kérdéseire keressünk benne választ három vasárnapon át.

Először szólok közöttetek a kisebbik fiúról, majd a nagyobbik fiúról, végül az Atyáról. A kisebbik fiú volt az un. tékozló fiú. Pontosan szólva, az "aki elveszett és megtaláltatott, meghalt és feltámadott." Életét három mozzanatban elevenítem fel: Elfelé az atyai háztól - a fordulópont és - visszafelé az atyai házhoz.

Elfelé.

1. A maga ura kíván lenni. Azzal kezdődik a történet, hogy megelégette az atyai ház fegyelmét, a gyermekség függőségét. Önállóságra vágyik, a maga ura kíván lenni. Ezért áll

az atya elé: "Atyám, add ki a vagyomból rám eső részt!"

Valljuk csak meg gyorsan: nem látunk ebben semmi rosszat. Ez az élet rendje. Hát ki nem szereti a függetlenséget, az önállóságot? Ki szereti, ha parancsolnak neki? Csakugyan, ki? Senki. Bizony, senki, mert ilyen az ember. Ez mutatja a mi bűnünket. Itt indul el a lavina, s ezt se feledjük el. Az első ember, Ádám lelkülete jelenik itt meg.

Ez lenne az a nagykorúság, amit annyit emlegetünk mostanában: "nagykorúvá lett a világ, nem gyermek többé." De ó, jaj, ezerszeresen jaj a világnak, ha a nagykorúsága ebben jelenik meg, hogy odaáll az Atya elé és kéri, ami az övé: "...add ki..." Mert, - és ez a mi biblikus, református hitvallásunk ma is - : "Istenre nézve a nagyság és dicsőség abban áll, hogy ő a világegyetemben mindenről független, viszont az emberre nézve mindenről függetlennek lenni: szégyen." /Robertson/

2. A messzeség ígézetében. Nem érzi jól magát már az Atya közelében. Kényelmetlen neki a figyelő tekintet. Szívében egy vágy él: minél messzebb, minél távolabb, hogy hírt se halljanak rólam. Így költözött el a kisebbik fiú "messze vidékre." S amikor elérte a helyet, ahová vágyott, boldogan állapította meg: sikerült. Mi is boldogan, elégedetten állapíthatjuk meg: "Sikerült az életünkben elérnünk, amit akartunk. Sőt nemcsak nekünk magunknak sikerült, hanem az egész emberiségnek is sikerült megvalósítani azt, amit akart, sőt amire vágyott... mert sikerült messzeföldre költöznünk Istentől." Talán olyan messze, "hogy még a nyelvét is elfelejtettük az atyai háznak." Egyszerűen: értjük-e az élő Isten szavát? Nem idegen és számunkra érthetetlen beszéd-e az Atyától jött üzenet?

3. A mélyben - szolgaságban. Szabadságra vágyott, és íme kegyetlen gazdához szegődik. Ezt a példázatban Megváltónk

azzal hangsúlyozza, hogy zsidó létére egy pogány gazdához szegődik el disznópásztornak. Annyira megvetetté és kivetetté válik, hogy legszükségesebb táplálékát is a tisztátalan állatok táplálékából kell elvennie. Vele annyit sem törődtek, mint a disznókkal. Ó, szánalmas sors, ó félelmetes sors!

Ez az Istentől való függetlenségre vágyó, önkakarata megvalósításának az útját járó ember sorsa. Mert az elveszett fiú története arra tanít minket, "hogy nem lehet a gonoszt korábban tartani, ha egyszer elszabadult. Az oroszlán nem arra való, hogy kieresszük ketrecéből és játsszunk vele; aki ezt megteszi, az nem az oroszlánal, hanem az életével játszik... Így születnek a szenvedélyek. Nem lehet tehát azt mondani, hogy megízlelem én is a gonoszt, aztán majd elhagyom. Aki egyszer elkezdett az ördöggel oimborázni, annak végig kell menni az úton, egészen addig, amíg Isten előtt megtörtén azt nem tudja mondani: elég." Ez

a fordulópont.

1. Magába száll. Azzal kezdődött el a kisebbik fiú életében, hogy egyszer magába szállt. Elkezdett gondolkodni. Csendbenvolt, - a vályú szélén, az éhhalál szélén. Felismeri saját helyzetét: "éhen halok meg!" - Aki közben nem gondolt a végső állomásra, most felragyog előtte ennek az útnak utolsó állomása: a halál. - Testvér, hadd kérdezzelek meg: gondolsz-e a végső állomásra, az utolsóóra? Vagy mindig csak a közbeeső állomásokat figyeled? Tudod-e hova, merre tart életed útja? Mit látsz magad előtt: nem a halált? - S az atyai házról van-e emlék a szívedben? "Az én Atyámnak mily sok bérese bővölködik kenyérben." Állítsuk nyugodtan szembe egymással ezt a két felismerést: ott bővölködő élet van, itt meg éhhalál fenyeget engem! Ismered-e - de nem úgy paposan, jól nevelt keresztyénhez illően -, hanem

életre-halálra komolyan, mély meggyőződéssel: Jézus Krisztus azért jött, hogy életünk legyen és bővülkjünk. /Jn 10,10/

2. Bűnbánatot tart. Nem hibáztat senki mást, csak önmagát. Mert ugye hibáztathatna másokat: az Atyát, amiért elengedte szó nélkül, a bátyját, aki nem tartotta vissza, a barátokat, akik idáig juttatták, s csak most látja, hogy nem barátok voltak, hanem "cimborák, szesztestvérek". De halld csak, senkit nem hibáztat, csak önmagát. Kimondja a nagy, nehéz veretű szót: "Vétkeztem az ég ellen és te ellened." - Ismerjük-e ezt a bűnbánatot, ezt az igazit? Vagy még mindig másokat hibáztatunk saját elhibázott életünkért? Akkor még Testvér nem vagy a fordulópontnál. A fordulópont ezzel kezdődik: Vétkeztem!

3. Bizalom az Atyához. Tudja, hogy ő felbontotta a fiúi viszonyt. Nem méltó már, hogy az Atya fiának tekintse. De ott él szívében, hogy az Atya - Atya maradt. "Az én atyámnak házában. elmegyek az én atyámhoz...ezt mondom néki: Atyám!"

Testvér, ha mindenkiben csalódást, ha önmagadban csalódást, halld az evangéliumot: "Ha hitetlenkedünk, ő hű marad: ő magát meg nem tagadhatja." /2 Tim 2,13/ Olyan Istennek jelentette ki magát, Aki nem kárhóztatni küldte Szerelmes Fiát e világra, hanem hogy Megtartója legyen e világnak. /Jn 3,17/ Ha szíved mindenki iránt bizalmatlan is: Bízzál az Istenben!

Visszafelé.

1. És felkelt. Ez a fiú nem maradt meg az elgondolásánál, hanem felkelt. Az elgondolást tett követte nála. Jaj, ha csak mindezt szépen elgondolta volna magában! Azt mondják, hogy a tett halála az okoskodás. És ez így van. Ha szívedben, gondolatodban eljutottál a fordulópontig, ne maradj ott tétlenül! Indulj el, kelj fel!

Azoknak, akik követnék az Urat, de előbb vagy atyjukat akarják eltemetni, vagy búcsút akarnak venni az élőkől, Jézus Krisztus mindig azt válaszolja: "Valaki az eke szarvára veti kezét, és hátra tekint, nem alkalmas az Isten országára." /Lk 9, 62/ Ugyanis a pokol felé vezető út a halogatás köveivel van kirakva. Új életet kezdeni csak úgy lehet, hogy a magábaszállást, a bűnbánatot a felkelés, az elindulás követi. - Ha ez a fiú azt mondta volna: most már megbántam eddigi életemet, mostantól fogva vigyázok magamra, összerakom kevés pénzemet, új ruhát vásárolok, hogy ne ezekben a rongyokban kelljen atyám elé állni, higyjétek el - soha nem ért volna haza.

Csak úgy lehet ezt tenni, ahogyan 460. énekünk írója Elliot Sarolta /1789-1871/ tette. Fiatal korában humoros versikéket írt. Harminckét éves korában egy súlyos betegség - valószínűleg gyermekbénulás - következtében egész életére megbénult. A következő évben találkozott Malan Cézárral /1787-1864/ a jeles genfi evangélizátorral, aki megkérdezte tőle, hogy keresztyén-e? Ő a kérdéstől megbántottnak érezte magát. Malan erre azt mondta, hogy imádkozni fog érte. Akkor Sarolta megkérdezte, hogyan lehet Krisztust megtalálni. "Jőjjön hozzá úgy, amint van" - válaszolta Malan. Ez a ~~fordulópon~~ fordulópon- tot jelentett a beteg nő életében, aki attól fogva negyven éven át levelező kapcsolatban maradt Malannal. S ezt a "felkelését", "megtérését", "hazaérkezését" megírta szép énekében: "Amint vagyok, sok bűn alatt..."

2. Még távol volt. Lehet, hogy a fiú félve gondolt a nagy útra, amit megtett. Lehet, hogy csak most döbönt rá igazán, milyen messze is került az atyai háztól... De félelme nem sokáig tartott. Nem hosszú utat kellett megtennie. A nagy út még előtte volt, amikor "még távol volt, meglátta őt az aty-

ja...és oda futván, a nyakába esék..." Ugye érted édes Testvérem: a fiú megy, talán ballag, tétován, erőtelenül, fáradtan; az atya pedig fut. Mert így van az ember dolga Istennel!

Amikor 1944 nyarán tanítói oklevéllel a kezemben jelentkeztem a Teológiai Főiskolára, s amikor a Dékán meggyőződött a beszélgetésben arról, hogy elhatározásom komoly, ezt a felejthetetlen mondatot mondotta: "Fiatalember, ne felejtse el, ha mi egy lépést teszünk Isten felé, ő mérföldekkel közelít hozzánk!" Talán akkor nem is gondolta áldott emlékü professzorom, hogy egész életem egyik nagy bizonyosságát írja bele a szívembe. Mert 30 esztendő után én is azt szeretném továbbadni mindenkinek, neked is Testvér: Ha mi egy lépést teszünk Isten felé, ő mérföldekkel jön közelebb hozzánk!

Azért bátran, bizalommal indulj el a hazafelé vezető úton: a bűnbánat, megalázkodás és bizalom útján - vár Atyád szerelme! Amen.

Jegyzet:

to epiballon meros, szakkifejezés, a kisebbik fiú esetében ez a vagyon egyharmada. - keration "szentjánoskenyér", közismert disznó-takarmány. - oudeis edidou azt jelenti, hogy vele anynyit sem törődtek, mint a disznókkal.